provincie Zuid-Holland

GS brief aan Provinciale Staten

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl/contact

Datum
12 oktober 2026

Ons kenmerk
PZH-2026-896588767
DOS-2025-0004267

Bijlagen
0

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:
Rapportages verslaglegging omgevingswaarden wateroverlast 2026

Geachte Statenleden,

Met deze brief informeren wij u over de voortgangsrapportages van de Zuid-Hollandse waterschappen over de omgevingswaarden wateroverlast.

In de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) zijn omgevingswaarden opgenomen voor wateroverlast. De omgevingswaarden zijn uitgedrukt als de kans dat het peil van het oppervlaktewater het niveau van het maaiveld overschrijdt. De waterschappen hebben een inspanningsverplichting om aan deze waarden te voldoen. Via monitoring en verslaglegging informeren zij de provincie over de voortgang. De ontvangen rapportages geven inzicht in de omvang van de resterende wateroverlastopgave en de wijze waarop de waterschappen deze aanpakken. In artikel 13.4 van de ZHOV staat dat het waterschapsbestuur een verslag opstelt voor GS over de waterstaatkundige toestand van de bergings- en afvoercapaciteit van de regionale wateren die bij het waterschap in beheer zijn. In april 2026 hebben de Zuid-Hollandse waterschappen voor het eerst afzonderlijke rapportages aangeleverd over de voortgang van de omgevingswaarden wateroverlast. Extreme neerslag, die buiten de vastgestelde omgevingswaarden wateroverlast valt, maakt geen onderdeel uit van de wateroverlastopgave in deze rapportages.

Voor de meeste waterschappen geldt 1 januari 2028 als termijn voor het voldoen aan de omgevingswaarden wateroverlast. Voor Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Waterschap Rivierenland geldt een afwijkende termijn, omdat hun beheergebieden grotendeels buiten de provincie Zuid-Holland liggen.

Huidige situatie
Uit de rapportages blijkt dat de waterschappen grotendeels aan de omgevingswaarden voldoen. De resterende knelpunten betreffen onder andere wateroverlast in grasland en bebouwd gebied en situaties waarin de wateroverlastopgave samenhangt met ontwikkelingen zoals bodemdaling, peilverhoging in veenweidegebieden en vernatting voor natuur en weidevogels. De waterschappen werken aan maatregelen en gebiedsprocessen om deze knelpunten verder aan te pakken.

De cijfers zijn niet één-op-één vergelijkbaar tussen de waterschappen. De waterbeheergebieden verschillen sterk in kenmerken en watersystemen en hebben daardoor niet overal dezelfde uitgangssituatie. Daarnaast kunnen zij binnen de landelijke kaders verschillende keuzes maken over bijvoorbeeld de gebruikte neerslagstatistiek en het klimaatscenario, afhankelijk van de manier waarop zij hun watersysteem willen toetsen. Waterschap Hollandse Delta heeft bijvoorbeeld getoetst met een klimaatscenario voor 2050. Hierdoor is de omvang van de resterende opgave daar groter dan wanneer met het huidige klimaat zou worden gerekend.

De resterende knelpunten verschillen per waterschap en per gebied. Opvallend is dat veel van de knelpunten op het gebied van wateroverlast betrekking hebben op grasland. Daarom onderzoekt de provincie de gevolgen van een mogelijke generieke aanpassing van de graslandnorm. Dit vormt ook onderdeel van de modulaire herziening water waarvan het Regionaal Waterprogramma (RWP) deel uitmaakt. De startnotitie daarvoor is op 25 maart 2026 door Provinciale Staten vastgesteld.

Daarnaast blijkt uit de rapportages dat de wateroverlastopgave samenhangt met andere ontwikkelingen in een gebied. Zo kunnen bodemdaling, peilverhoging in veenweidegebieden en vernatting voor natuur en weidevogels van invloed zijn op de mogelijkheden om de resterende wateroverlastknelpunten op te lossen. Ook kunnen knelpunten in bebouwd gebied, bijvoorbeeld door bodemdaling en funderingsproblematiek, niet altijd door het waterschap alleen worden opgelost.

Vervolg
Voor de provincie is het van belang om tijdig inzicht te hebben in de verwachte oplossingsroute van de resterende knelpunten. Dit maakt het mogelijk om waar nodig tijdig af te stemmen over bijvoorbeeld de aanpak in een gebiedsproces, een doelmatigheidsafweging of de mogelijkheid van een afwijkverzoek.

Het voldoen aan de omgevingswaarden wateroverlast is voor de waterschappen een inspanningsverplichting. Wanneer niet aan een omgevingswaarde wordt voldaan, ontstaat er in beginsel een programmaplicht voor het waterschap. Dit houdt in dat de waterschappen zich moeten inspannen om de knelpunten op te lossen en weer aan de omgevingswaarde te voldoen. Voor knelpunten die niet binnen de doelmatigheidsafweging kunnen worden opgelost, kunnen waterschappen een gemotiveerd afwijkverzoek indienen. In 2027 zullen de waterschappen opnieuw aan de provincie rapporteren over de omgevingswaarden wateroverlast. Daarbij wordt de waterschappen gevraagd aanvullende informatie te verstrekken over de oplossingsroutes voor resterende knelpunten en eventuele afwijkverzoeken.

Op basis van de in 2027 beschikbare informatie zal de provincie beoordelen welke vervolgstappen nodig zijn en of het wenselijk is om de jaarlijkse verslaglegging in de toekomst structureel uit te breiden.

Voor de periode ná 2027 is de provincie voornemens de omgevingswaarden wateroverlast aan te passen, in lijn met de adviezen van de Beleidstafel Wateroverlast en Hoogwater uit 2022 en de recente deltabeslissing wateroverlast als onderdeel van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. De provincie wil dat de omgevingswaarden in de toekomst beter aansluiten bij het water- en bodemsysteem en niet alleen gekoppeld zijn aan de gebruiksfunctie. Ze wil dat de omgevingswaarden beter passen bij lokale gebiedskenmerken zoals het watersysteem, hoogte, grondsoort en bodemdaling.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,	voorzitter,
drs. M.J.A. van Bijnen MBA	mr. A.W. Kolff